

23 Tionscadal na gConraitheoirí arna Chur i gCrích ag na Coimisinéirí Ioncaim

- 23.1** Le linn na gníomhaíochta iniúchta cánach agus seiceálacha dearbhaithe eile in 2010 agus 2011, d'aithin na Coimisinéirí Ioncaim cleachtas trína ndéanadh daoine aonair a gcuid seirbhísí a thairiscint mar chonraitheoirí do chliant trí úsáid a bhaint as idirghabhálaithe - cuideachta theoranta de ghnáth. Dhéileáladh na cuideachtaí idirmheánacha leis an gconraitheoir aonair, a bhíodh ina stiúrthóir de chuid na cuideachta de ghnáth, mar fhostaí lena íoc siad tuarastal agus d'íoctaí cáin ar sin tríd an gcóras ÍMAT. Ar na gnéithe a bhain lena lán de na cuideachtaí idirmheánacha agus a d'aithin na Coimisinéirí Ioncaim bhí
- ba leis na conraitheoirí de ghnáth na cuideachtaí idirmheánacha nó bhíodh siad i gceannas orthu
 - ní bhíodh ach líon beag fostaithe ag na cuideachtaí (go minic ní bhíodh ach fostaí amháin acu agus an té sin ina (h)úinéir nó ina stiúrthóir na cuideachta)
 - bhíodh an chuideachta ag soláthar seirbhísí an chonraitheora do chliant amháin - níor chosúil go mbíodh aon ghnó suntasach eile acu seachas é sin
 - d'íocadh na cuideachtaí idirmheánacha speansais arda (nár baineadh cáin astu) do na conraitheoirí i gcomparáid le tuarastail na gconraitheoirí.
- 23.2** Ba é conclúid na gCoimisinéirí Ioncaim go raibh roinnt conraitheoirí ag baint úsáide as na cuideachtaí idirmheánacha le cur ar a gcumas feidhmiú mar cháinfóicéirí ÍMAT ach ag an am céanna cuid mhór d'ioncam conartha na cuideachta a fháil mar speansais saor ó cháin. Dá thoradh sin, thionscain na Coimisinéirí Ioncaim clár iniúchta spriocdhírthe píolótach, tionscadal an 'Phláta Práis', ag deireadh na bliana 2012. Cuireadh an treoirhionscadal i gcrích i Réigiún Thiar Theas na gCoimisinéirí Ioncaim.

Tionscadal Píolótach An 'Phláta Práis'

- 23.3** Ba é aidhm an tionscadail phíolótaigh athbhreithniú a dhéanamh ar chleachtais chánach laistigh den earnáil chonarthaigh agus modheolaíocht a fhorbairt chun cásanna a aithint a léirigh patrúin chaiteachais iomarcacha nó cóireáil cánach mícheart maidir le speansais. Faoi Mheitheamh 2013, ba é €4.6 milliún an toradh a fuarthas ón tionscadal píolótach (féach Fíor 23.1). Ba é an toradh a bhí ar 71% de na cásanna ar díriodh orthu ná gur íocadh leis na Coimisinéirí Ioncaim airgead a bhí dlite agus foilsíodh na hainmneacha a bhain le cúig chás déag i liosta na mainnitheoirí cánach san Iris Oifigiúil.

Fíor 23.1 Tionscadal an Phláta Práis - achoimre ar thorthaí amhail Meitheamh 2013

Iniúchtaí críochnaithe ^a	185
Cion na gcásanna a bhfuarthas toradh uathu	71%
Toradh iomlán	€4.6 milliún
<i>Cáin</i>	€2.8 milliún
<i>Ús</i>	€0.9 milliún
<i>Pionóis</i>	€0.9 milliún
Meántoradh na gcásanna a bhfuarthas toradh uathu	€35,000

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

Nóta: a Bhain na hiniúchtaí a chuireadh i gcrích le 119 gcuideachta agus le 66 stiúrthóir. Aistríodh ocht n-iniúchadh ar stiúrthóirí a bhí ina bhfostaithe agus nach raibh críochnaithe fós i Meitheamh 2013 chuig tionscadal na conraitheoirí ina dhiaidh sin.

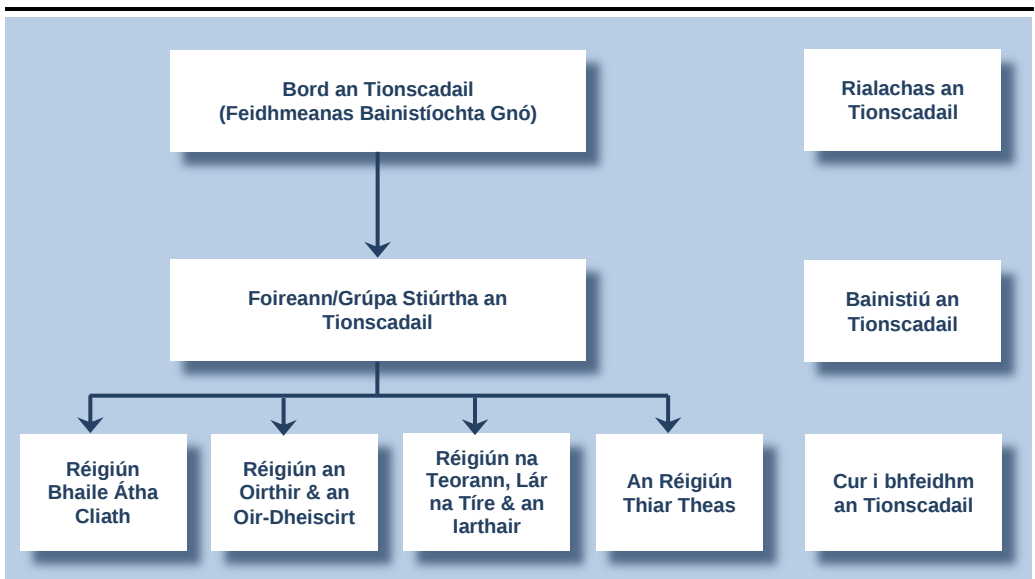
23.4 Nuair a rinneadh athbhreithniú ar thorthaí an chlár phíolótaigh agus nuair a chuireadh san áireamh an riosca ard a aithníodh maidir le neamhchomhlíonadh na gceanglas cánach, leathnaigh na Coimisinéirí Ioncaim an clár agus rinne tionscadal náisiúnta de. Tionscadal na gconraitheoirí a dtugtar air.

23.5 Déantar athbhreithniú sa tuarascáil seo ar chur i bhfeidhm thionscadal na gconraitheoirí.

Rialachas an Tionscadail

23.6 Ghlac na Coimisinéirí Ioncaim le struchtúr foirmiúil bainistíochta tionscadail chun tionscadal na gconraitheoirí a chur i bhfeidhm agus a bhainistiú (féach Fíor 23.2).

Fíor 23.2 Struchtúr an Tionscadail

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

- 23.7** Comhaltaí d'Fheidhmeannas Bainistíochta Gnó na gCoimisinéirí Ioncaim atá ar bhord an tionscadail.¹ Ba iad na príomhfheidhmeanna a bhí acu doiciméad tionscnaimh an tionscadail a fhaomhadh mar aon le haon athruithe a dhéanfaí air ina dhiaidh sin, monatóireacht a dhéanamh ar dhul chun cinn an tionscadail agus measúnú a dhéanamh ar an toradh deiridh. D'aontaigh an bord tionscadail
- Go n-ullmhódh an rannán pleanála liosta de na cásanna a raibh iniúchadh le déanamh orthu agus go raibh sé le scaipeadh ar an leibhéal áitiúil i gceithre réigiún na gCoimisinéirí Ioncaim le go ndéanfaí é a athbhreithniú. Go roghnódh gach réigiún 200 cás lena n-iniúchadh.
 - Go raibh acmhainní ar leith le sannadh do na cásanna i ngach réigiún.
 - Gurbh é cur chuige iniúchta a bheadh acu ná iniúchtaí deascbhunaithe a dhéanamh a chuimseodh na ceithre bliana ó 2008 go 2011.
 - Go raibh an cur chuige i leith an tionscadail le caighdeánú lena chinntiú go mbeadh comhsheasmhacht ann maidir le dul i dteagmháil leis na cáiníocóirí agus déileáil leo.

Roghnú Cásanna chun iniúchadh a dhéanamh orthu

- 23.8** I ngnáthchúrsa gnó, úsáideann iniúcháirí na gCoimisinéirí Ioncaim an Clár um Measúnú agus Anailís Rioscaí (REAP) chun grádú riosca na gcáiníocóirí a mheas agus sa chaoi sin an chuid is mó de na cásanna a roghnú le haghaidh iniúchtaí cánach. Mar sin féin tugadh faoi deara in athbhreithniú ar an gclár píolótach nach raibh mórán de na cásanna bunaidh a aithníodh lena n-athbhreithniú i measc na 100,000 cás ab airde i REAP.

¹ Foghrúpa de Choiste Comhairleach Bainistíochta na gCoimisinéirí Ioncaim is ea an Feidhmeannas Bainistíochta Gnó

23.9 Maidir le tionscadal na gconraitheoirí, d'aithin rannóg pleanála na gCoimisinéirí Ioncaim líon na gcásanna óna roghnódh gach réigiún cásanna lena n-íniúchadh ag baint úsáide as na critéir chéanna a bhí curtha i bhfeidhm sa chlár píolótach. Ba iad sin

- **Scagaire maidir le luach saothair stiúrthóirí** Rinneadh anailís ar níos mó ná 400,000 tuairisceáin chánach corparáide ó chuideachtaí do na blianta 2009, 2010 agus 2011 chun cuideachtaí a aithint a shásaigh na critéir seo a leanas ¹
 - láimhdeachas nó díolacháin laistigh de pharaiméadair áirithe
 - tuarastail/pá agus speansais foirne, don fhoireann eile seachas stiúrthóirí, níos ísle ná méid áirithe. Ba é an cuspóir a bhí leis seo ná na cuideachtaí a aithint inar dhócha gur íocadh an chuid ba mhó den luach saothair le stiúrthóirí
- **Scagaire maidir le cód NACE** – rinneadh an 111,000 cás a aithníodh leis an gcéad scagaire a rangú de réir a gcód NACE.² D'aithin na Coimisinéirí Ioncaim cásanna ansin a raibh ceann amháin de 13 chód NACE ag baint leo agus ar mheas siad de thoradh na taithí a bhí acu ón tionscadal píolótach agus ó anailís na sonraí ar fhoirmeacha P35, go raibh an riosca ab airde maidir le neamhchomhlíonadh ag baint leo. Bhain dhá thrian den 23,000 cás a aithníodh ag an gcéim seo le trí chatagóir
 - gníomhaíochtaí gnó agus comhairliúcháin bhainistíochta eile
 - gníomhaíochtaí innealtóireachta agus sainchomhairliúchán teicniúil gaolmhar
 - gníomhaíochtaí comhairliúcháin ríomhaireachta
- **Scagaire maidir le Speansais** – rinneadh anailís bhreise ar an 23,000 cás a aithníodh ag céim an dara scagaire chun cásanna a aithint a raibh cion ard ó thaobh speansas ag baint leo. Roghnaíodh cásanna má shásaigh siad aon cheann de na critéir seo a leanas
 - bhí speansais mhótair, agus speansais taistil agus chothaithe níos airde ná céatadán áirithe de láimhdeachas nó de dhíolacháin
 - bhí 'speansais eile' níos airde ná céatadán áirithe de láimhdeachas ná de dhíolacháin
 - bhí speansais mhótair, agus speansais taistil agus chothaithe mar aon le 'speansais eile' níos airde ná céatadán áirithe de láimhdeachas ná de dhíolacháin.

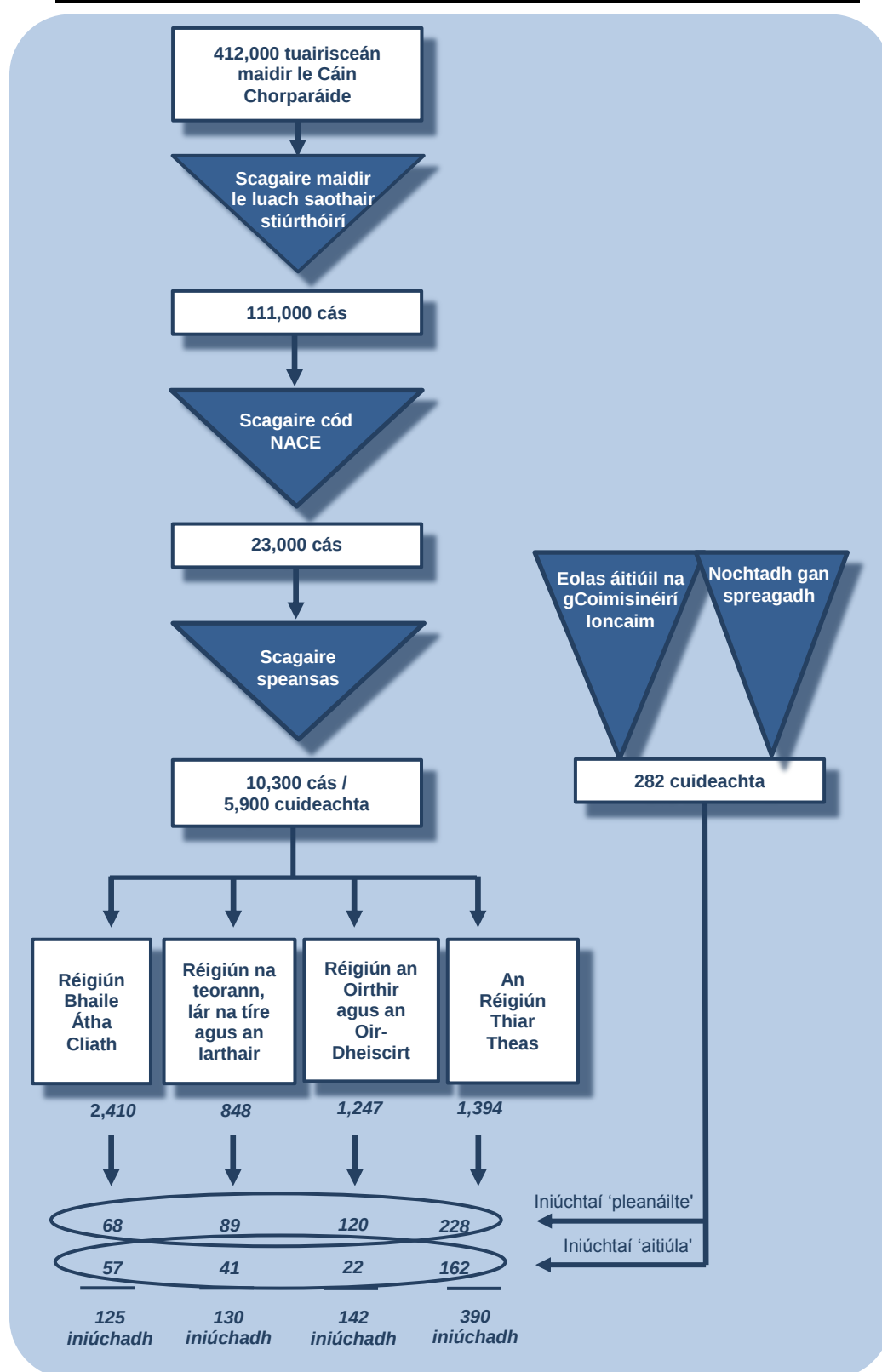
¹ Cuireadh cuideachtaí san áireamh do gach bliain inar shásaigh siad na critéir - d'fhéadfadh chuideachta amháin a chur san áireamh suas le trí uaire.

² Córas caighdeánach Eorpach um aicmiú tionscal is ea an t-aicmiú staitistiúil a dhéantar ar ghníomhaíochtaí eacnamaíocha sa Chomhphobal Eorpach (ar a dtugtar NACE de ghnáth). Sanntar cód amháin NACE do gach cás cáiniócóra ar chóras clárúcháin na gCoimisinéirí Ioncaim. Léiríonn sé seo an príomhfhoinsí ioncaim, fiú má bhíonn an cáiniócóir i mbun ceirdeanna nó gníomhaíochtaí éagsúla.

23.10 Seoladh an 10,300 cás a fuarthas uaidh sin ar aghaidh chuig na ceithre réigiún áit ar iarradh ar gach ceann acu 200 cás díobh a roghnú lena n-íniúchadh. Ina dhiaidh sin laghdaigh bord an tionscadail an uimhir sin go 100 cás a bhí le roghnú ón sceideal a thiomsaigh an rannán pleanála, agus chinn siad go bhféadfadh na réigiúin cásanna a roghnófaí go háitiúil a chur le liosta an rannáin pleanála.

23.11 Tá achoimre ar an bpróiseas um scagadh/roghnú cásanna le fáil i Fíor 23.3.

Fíor 23.3 Tionscadal na gConraitheoirí - cásanna iniúchta féideartha a aithníodh go lárnach

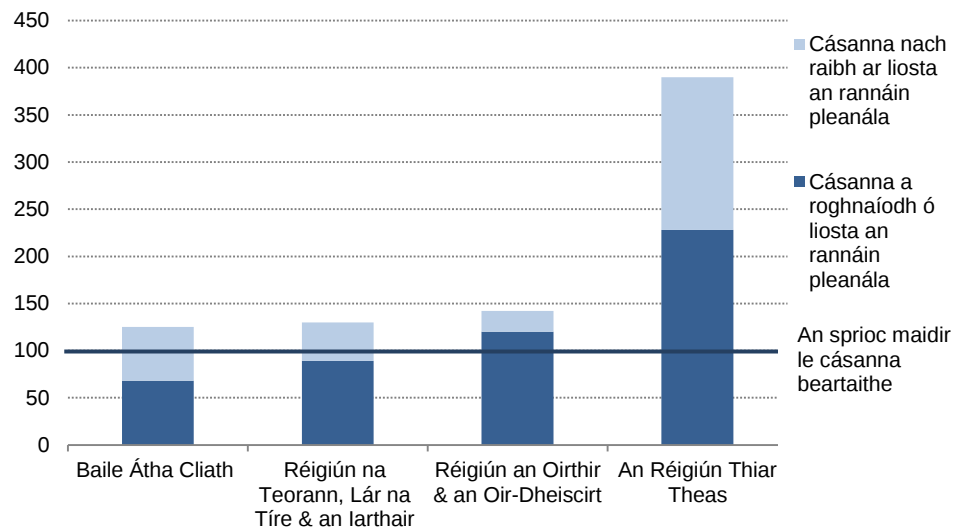

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

Roghnú Cásanna le hIniúchadh ar Leibhéal Réigiúnach

- 23.12** Níor eisíodh treoirlínte lárnacha do na réigiúin faoi conas cásanna a roghnú lena n-íniúchadh ó liosta an rannáin pleanála. I ndeireadh na dála, rinneadh iniúchtaí ar 787 gcás (1369 n-íniúchadh ar leithligh), lena n-áirítear roinnt a bhí tugtha ar aghaidh ón gclár píolótach¹ Roghnaíodh thart faoi dhá thrian de na cásanna (505) ó na cuideachtaí sin a d'aithin rannán pleanála na gCoimisinéirí Ioncaim (féach Fíor 23.4). Roghnaíodh na cásanna eile ar leibhéal réigiúnach nó ceantair ag baint úsáide as eolas áitiúil nó rinneadh athbhreithniú tar éis do cháiniócoir nochtheadh cáilitheach neamhspreagtha a dhéanamh.

Fíor 23.4 Tionscadal na gConraitheoirí - cásanna iniúchta ar an leibhéal réigiúnach

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

- 23.13** Cuireadh an tionscadal i gcrích trí iniúchtaí deascbhunaithe a rinne níos mó ná 100 oibrí cás de chuid na gCoimisinéirí Ioncaim. I Réigiún an Iardheiscirt, áit ar cuireadh an clár píolótach i gcrích, rinneadh iniúchtaí ar bheagnach 400 cás, nó díreach os cionn 50% de na cásanna go léir. Níor bhain ach dhá réigiún amach an sprioc maidir le 100 cás a iniúchadh ó liosta an rannáin pleanála. Ba é Réigiún an Oirthir & an Oir-Dheiscirt an t-aon Réigiún amháin a chruthaigh foireann tionscadail láraithe.

- 23.14** Tugadh faoi deara in athbhreithniú a rinne na Coimisinéirí Ioncaim i ráithe dheiridh na bliana 2014 go bhfuil na cóid NACE a sholáthraíonn cáiniócoirí nuair a chláraítear iad róleathan i gcásanna áirithe ó thaobh cúrsaí iniúchta chun nádúr an ghnó atá á reáchtáil a fháil amach go cruinn.²

- 23.15** De na hiniúchtaí bhí tugtha chun críche faoi mhí na Nollag 2014 agus a raibh toradh orthu, bhain 90% acu le cáiniócoirí a bhí cláraithe faoi cheann amháin de 13 chód ardriosca NACE. I dtíre cheathrú de na cásanna iniúchta a raibh toradh orthu agus a aithníodh ar an leibhéal réigiúnach, bhí cuideachtaí cláraithe faoi cheann amháin de na 13 chód, ach níor aithníodh na cuideachtaí mar chásanna iniúchta féideartha sa scagadh a rinne an rannóg pleanála.

¹ Iniúchtaí ar 779 gcuideachta agus ar 590 stiúrthóir.

² Fuarthas amach sa scrúdú seo go raibh na cuideachtaí a ndearnadh iniúchadh orthu cláraithe faoi 37 gcód éagsúla de chuid NACE - agus go raibh na cásanna a roghnaigh an rannóg pleanála cláraithe faoi na 13 chód 'ard-ríosca', agus maidir leis na cásanna a aithníodh ar an leibhéal réigiúnach bhí siad cláraithe faoi na cóid sin agus faoi 24 chód bhreise de chuid NACE.

Toradh an Tionscadail

23.16 Ar na saincheisteanna a d'aithin na Coimisinéirí Ioncaim le linn an tionscadail bhí

- íocaíochtaí i leith taistil, chothabhála agus speansas eile nár bhain le gníomhaíocht ghnó agus nach raibh aon cháin íoctha orthu
- íocaíochtaí i leith taistil ó bhaile chonraitheora go dtí a g(h)nátháit oibre nach raibh aon cháin íoctha orthu
- asbhaintí a éilíodh i leith pinsean nach ndearnadh i ndáiríre nó a cuireadh ar ceal ina dhiaidh sin agus gur aisíocadh na cistí
- tuarastail a íocadh le baill teaghlaigh an chonraitheora nuair nach raibh aon fhianaise ann go raibh obair déanta ag faighteoir an tuarastail, nó i gcás ina raibh an tuarastal a íocadh le baill teaghlaigh iomarcach i gcoibhneas leis an obair a rinneadh
- bhí roinnt mhaith leaganacha den mhúnla bunúsach idirmheánach - mar shampla, cásanna ina raibh roinnt daoine ina bhfostaithe de chuid cuideachta idirmheánaí agus go ndearna an chuideachta conarthaí leis an gcliantchuideachta go gcuirfidís seirbhísí a ar fáil di, nó cásanna inar bhunaigh dornán beag daoine bratchuideachta.

23.17 Faoi dheireadh mhí na Nollag 2014, bhí díreach os cionn 80% de na 787 gcás iniúchóireachta dúnta ag na Coimisinéirí Ioncaim. Ba é €15.4 milliún an toradh iomlán, ar eascair €14.3 milliún de ó iniúchtaí ar chuideachtaí agus an t-iarhmhéid ó iniúchtaí ar stiúrthóirí. Bhí céatadán na gcásanna a raibh toradh orthu ard - 79% - agus ba é an meántoradh a bhí ar chásanna rathúla ná díreach faoi €30,500 (féach Fíor 23.5).

Fíor 23.5 Tionscadal na gconraitheoirí - cásanna dúnta, Nollaig 2014

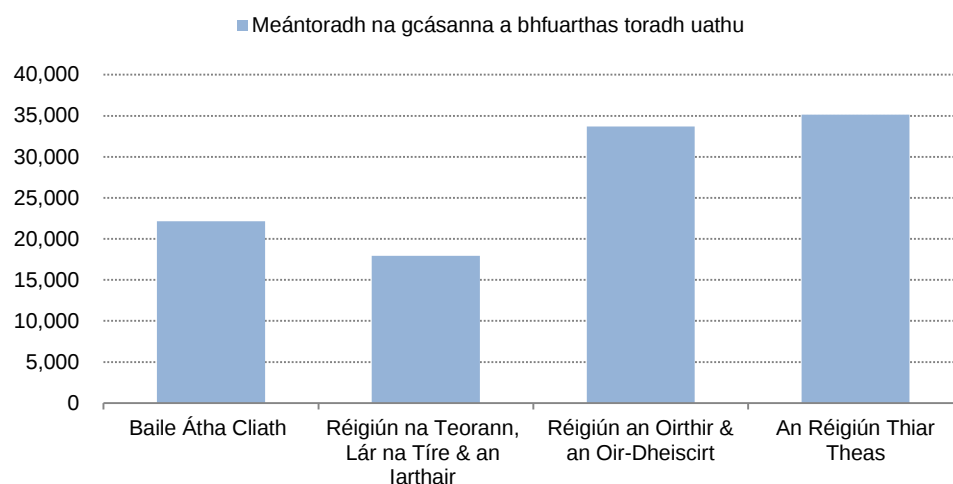
	Cásanna a pleanáladh	Cásanna áitiúla	Iomlán
Iomlán na gcásanna	505	282	787
Cásanna Dúnta (amhail Nollaig 2014)	396	241	637
Cásanna dúnta a bhfuarthas toradh uatha	308	196	504
Céatadán na gcásanna a bhfuarthas toradh uathu	78%	81%	79%
Toradh iomlán	€9.6 milliún	€5.8 milliún	€15.4 milliún
<i>Cáin</i>	€6.1 milliún	€3.7 milliún	€9.8 milliún
<i>Ús</i>	€1.7 milliún	€1.1 milliún	€2.8 milliún
<i>Pionóis</i>	€1.8 milliún	€1.0 milliún	€2.8 milliún
Meántoradh na gcásanna a bhfuarthas toradh uathu	€31,200	€29,600	€30,450

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

23.18 Bhain cód amháin NACE (gníomhaíochtaí innealtóireachta agus sainchomhairliúchán teicniúil gaolmhar) le dhá thrían de na cásanna agus le 69% den toradh iomlán a fuarthas. Tá an toradh maidir le gach cód NACE agus líon na gcásanna leagtha amach in Iarscríbhinn B.

- 23.19** Bhí éagsúlacht shuntasach le sonrú ar na meántorthaí sna réigiúin éagsúla. Bhí an meántoradh ab airde sa Réigiún Thiar Theas agus tháinig 60% den toradh iomlán ó na cásanna ann. Bhí an meántoradh i réigiún Bhaile Átha Cliath breis agus trian níos ísle ná an toradh sa Réigiún Thiar Theas (féach Fíor 23.6).

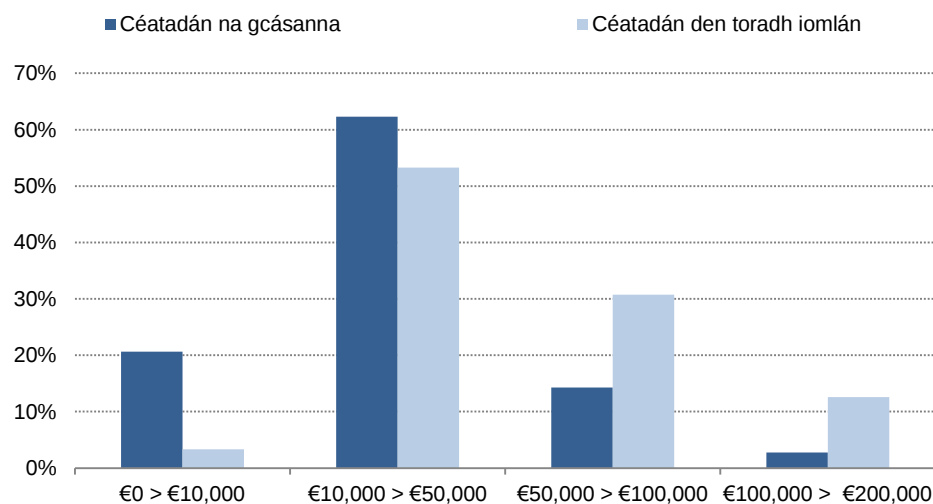
Fíor 23.6 Tionscadal na gConraitheoirí - cásanna dúnta de réir réigiúin, Nollaig 2014

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

- 23.20** Bhí an toradh ó bheagán os cionn 20% de na cásanna níos lú ná €10,000 agus €5,000 ar an meán in aghaidh an cháis. Fuarthas idir €100,000 agus €200,000 an ceann i 14 chás (3%), agus rinneadh iniúchadh ar 12 acu sin sa réigiún Thiar Theas (féach Fíor 23.7).

Fíor 23.7 Tionscadal na gconraitheoirí - cion na gcásanna agus toradh iomlán i raonta roghnaithe toraidh

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

Comparáid le Clár Iniúchta Randamach

- 23.21** Cuireann na Coimisinéirí Ioncaim clár iniúchta randamach ar siúl agus cuirtear tús gach bliain le thart ar 400 iniúchadh ar cháiníocóirí agus ar ghnólaigh a roghnaítear go randamach. Léirigh torthaí an chlár iniúchta randamaigh sna ceithre bliana ó 2008 go 2011 (na blianta céanna a chumhdaítear le tionscadal na gconraitheoirí)¹
- gur toibhíodh cánacha breise mar thoradh ar iniúchtaí randamacha i thart ar aon trian de na cásanna a iniúchadh
 - gur thart ar €17,000 meántoradh na n-iniúchtaí a raibh toradh orthu i gcaitheamh na tréimhe. Gur thit an toradh go leanúnach idir 2008 agus 2011 ó €22,000 go díreach os cionn €11,000.

Rannpháirtíocht le Cleachtóirí Cánach agus Grúpaí Ionadaíocha

- 23.22** De thoradh an taithí a bhí acu sa chlár píolótach, d'aithin na Coimisinéirí Ioncaim roinnt rioscaí ag an gcéim phleanála de thionscadal na gconraitheoirí, lena n-áirítear an baol go bhféadfadh ceisteanna agus éilimh ar shoiléirithe moill a chur ar na fiosruithe.
- 23.23** Chun aghaidh a thabhairt ar na rioscaí sin, chuaigh na Coimisinéirí Ioncaim i dteagmháil le cleachtóirí cánach agus le grúpaí ionadaíocha conraitheoirí. Rinne siad é sin den chuid is mó trí dhá chruinniú faisnéise agus trí chomhfhreagras a bheith acu le hInstitiúid Chánachais na hÉireann chun soiléiriú a dhéanamh ar cad a bhí i gceist le tionscadal na conraitheoirí agus, inter alia, na himthosca inar féidir speansais taistil agus cothabhála a aisíoc saor ó cháin.² I measc na saincheisteanna ar tugadh aghaidh orthu sna cruinnithe faisnéise bhí
- Mar gheall ar an nádúr na ndearbhuithe cánach faoi bhun luacha a fuarthas sa chlár, gur chinn na Coimisinéirí Ioncaim gur ghá dóibh déileáil leo mar iompar a rinneadh d'aon turas, agus an leibhéal cuí pionós a ghearradh ina leith. D'fhéadfaí pionóis a mhaolú dá ndéanfadh cáiníocóirí nochtadh cáilitheach. Chun nochtadh a éascú, chabhródh na Coimisinéirí Ioncaim, nuair ba ghá é, leo siúd a raibh deacrachtaí acu. D'iarr na Coimisinéirí Ioncaim ar na gníomhairí cánach freisin cliaint ábhartha a spreagadh chun nochtadh cáilitheach neamhspreagtha a dhéanamh.
 - Agus iad ag iarraidh teacht ar thorthaí iniúchta, ní dhéanfadh na Coimisinéirí Ioncaim iarracht ollardú a dhéanamh ar speansais agus iad ag iarraidh gearrócaíocht cánach a ríomh, agus é sin ar an tuiscint go gcloífear go daingean leis na dlíthe amach anseo.

Nochtadh Cáilitheach

- 23.24** Rinneadh nochtadh i 59% de na cásanna a raibh toradh orthu, agus nochtadh spreagtha ab ea 77% acu siúd (féach Fíor 23.8).

1 Caibidil 25, Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí 2012.

2 Eisíodh na faisnéisithe cánach i mí Iúil agus i Samhain 2013.

Fíor 23.8 Tionscadail na gconraitheoirí - toradh ó chásanna dúnta, Nollaig 2014

	Nochtadh cáilitheach - neamhspreagtha	Nochtadh cáilitheach - spreagtha	Gan aon nochtadh	Iomlán
Cásanna dúnta a bhfuarthas toradh uatha	70	228	206	504
Toradh iomlán	€2.1 milliún	€8.2 milliún	€5.1 milliún	€15.4 milliún
<i>Cáin</i>	€1.5 milliún	€5.1 milliún	€3.2 milliún	€9.8 milliún
<i>Ús</i>	€0.4 milliún	€1.4 milliún	€1.0 milliún	€2.8 milliún
<i>Pionóis</i>	€0.2 milliún (13% de cháin dlíte)	€1.7 milliún (33% de cháin dlíte)	€0.9 milliún (28% de cháin dlíte)	€2.8 milliún (28% de cháin dlíte)
Meántoradh na gcásanna a bhfuarthas toradh uatha	30,000	36,000	24,800	
Ús agus pionóis mar chéatadán den toradh iomlán	29%	38%	37%	36%
Líon na gcásanna a raibh torthaí uatha agus ar cuireadh pionóis i bhfeidhm orthu	70 (100%)	211 (93%)	179 (87%)	460 (91%)

Foinse: Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim

23.25 In aighneacht chuig bord an tionscadail i mí Dheireadh Fómhair 2014, thug foireann an tionscadail le fios gur thuig siad ar bhreathnú siar dóibh ar an scéal go mba bhotún tairiscint a dhéanamh chun cabhrú le nochtadh a dhéanamh. Fuair an fhoireann amach go ndearna roinnt gníomhairí nochtadh a bhí neamhiomlán nó an-neamhleor go deo agus gur chuir siad go mall, beagán ar bheagán, leis na méideanna a nochtadh agus iad ag súil leis an socrú ab ísle a fháil. Tugadh le fios san aighneacht nárbh annamh a tharla sé go raibh an socrú deireanach trí nó ceithre huaire níos mó ná an nochtadh bunaidh, fiú amháin nuair a bhí an nochtadh sin ullmhaithe ag gníomhairí a raibh taithí acu.

23.26 Bhí breis agus 435 ghníomhaire ag déanamh ionadaíocht ar na cáiníocóirí le linn an tionscadail agus rinne cúigear gníomhairí ionadaíocht ar 30% de na cásanna a raibh toradh orthu agus den toradh iomlán. Tar éis dóibh comhráite a bheith acu le roinnt gníomhairí, agus athbhreithniú a dhéanamh ar na comhaid a bhí ag thart ar 3,000 conraitheoirí, d'oscail na Coimisinéirí Ioncaim 235 chás bhreise lena n-íniúchadh. Go déanach in 2014, thug na Coimisinéirí Ioncaim faoi deara go raibh toradh iniúchta de thart ar €250,000 ón gcéad 27 cás (thart ar €9,300 in aghaidh an cháis) i measc torthaí tosaigh na n-íniúchtaí sin inar taisceadh nochtadh leis na Coimisinéirí Ioncaim.

Ús agus Pionóis

23.27 B'fhiú 36% den toradh iomlán an t-ús agus na pionóis a gearradh i dtionscadal na gconraitheoirí. Is féidir é sin a chur i gcomparáid le figiúir a bhí idir 20% agus 25% ar an meán a bhain leis na hiniúchtaí go léir a rinneadh sna réigiúin in 2012 agus a raibh torthaí orthu (thart ar 5,800).¹ Ar an iomlán, gearradh pionóis i níos mó ná 90% de na cásanna a bhain le tionscadal na gconraitheoirí.

1 Caibidil 27, Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí 2012.

Ollardú Speansas

23.28 Ní mór d'fhostóirí asbhaintí cánach cuí a dhéanamh maidir le híocaíochtaí a rinneadh le fostaithe. Mar sin féin, féadfaidh na Coimisinéirí Ioncaim aontú go bhféadfaidh an fostaí nó ag an bhfostóir an cháin atá dlite a íoc.

- I gcás ina n-íocann an fostaí an cháin déantar na méideanna atá dlite ó thaobh cáin ioncaim, Muirear Sóisialta Uilíoch (MSU) agus Árachas Sóisialach Pá-Choibhneasa (ÁSPC) a ríomh ar bhonn an mhéid a fuair an fostaí - ní dhéantar ollardú.
- I gcás ina ndearnadh an íocaíocht ar bhonn glanphá agus go n-íocann an fostóir an dliteanas thar cheann an fhostaí, ba cheart na méideanna atá dlite a chinneadh trí thagairt a dhéanamh do luach ollardaithe an tsochair, is é sin le rá, an méid barúlach sin, dá mbainfí cáin ioncaim, MSU agus ÁSPC uaidh go bhfágfaí méid glan ag an bhfostaí a bheadh cothrom leis an íocaíocht a fuair sé go hiarbhír. Déantar an luach ollardaithe a ríomh trí thagairt do rátaí imeallacha cánach, MSU agus ÁSPC an fhostaí. Is é an méid a bheidh le híoc ag an bhfostóir ná an difríocht idir an méid ollardaithe agus an íocaíocht a tugadh don bhfostaí.

Sampla: Tionchar an ollardaithe

Tá cur síos thíos ar thionchar an ollardaithe ar an gcáin atá dlite i gcás fostaí maidir le híocaíocht i leith speansas nár asbhaineadh cáin uathu mar ba cheart. Glactar leis go bhfuil an fostaí faoi dhliteanas cáin ioncaim ag 41%, ÁSPC ag 4% agus MSU ag 7% (52% san iomlán).

	Cáin, MSU agus ÁSPC curtha i bhfeidhm	
	Gan aon ollardú	I ndiaidh ollardaithe
Dhícheadú íocaíochtaí speansas don bhfostaí	€1,000	€1,000
Ráta iomlán maidir le cáin ioncaim iomlán, MSU agus ÁSPC	52%	52%
Méid inchánach	€1,000	€2,080 (€1,000/0.48)
Cáin ioncaim, MSU agus ÁSPC atá dlite	€520	€1,080

Foinse: Anailís déanta ag Oifig an Ard-Reachtáire Cuntas agus Ciste

23.29 Ní dhearna na Coimisinéirí Ioncaim ollardú ar speansais in iniúchtaí thionscadail na gconraitheoirí. Dúirt na Coimisinéirí Ioncaim ag cruinniú faisnéise cánach in 2013 gur ghlac siad leis an gcur chuige sin ar an tuiscint go gcomhlíonadh na páirtithe ábhartha an dlí go cruinn feasta. Dá mbeadh ollardú déanta ag na Coimisinéirí Ioncaim ar na speansais, bheadh toradh substaintiúil breise ar an tionscadal.

23.30 Dúirt na Coimisinéirí Ioncaim

- Bíonn bunús dlí ann maidir le hollardú i gcásanna ina bhfuil fianaise go ndearnadh na híocaíochtaí le fostaithe, trí chomhaontú idir an fostóir agus an fostaí, ar bhonn 'glanphá' nó i gcás ina n-aontaíonn an fostóir íoc as an dliteanas ollardaithe.
- Sna cásanna a roghnaíodh do thionscadal na gconraitheoirí, fuair cuideachta an chonraitheora íocaíocht de bhun sonraisc i leith obair déanta. Rinneadh an t-iomlán a fuarthas a roinnt ar speansais agus tuarastal, agus baineadh ÍMAT, ÁSPC agus MSU as an tuarastal. I gcásanna ina ndearnadh áibhéil faoi na speansais nó go ndearnadh iad a éileamh go mícheart, is ionann méid na speansas neamhbhailí agus an méid cánach, ÁSPC agus MSU ar cheart a bheith coinnithe siar. Níl sé oiriúnach sna himthosca sin na speansais iomlána a ollardú go méid níos airde.
- B'fhéidir go raibh cásanna ann ina bhféadfaí smaoineamh ar ollardú a dhéanamh orthu ach ba léir ón taithí a fuarthas sna cásanna luatha nach mbeadh mórán acu ann. Dá bhrí sin, chinn na Coimisinéirí Ioncaim go raibh na buntáistí a bhain le híoslachdú idirbheartaíochta teicniúil agus an próiseas a shimpliú oiread agus ab'fhéidir níos tábhachtaí ná aon ghnóthachan féideartha a d'fhéadfaí a fháil ó iarraidh ath-ollardú a dhéanamh ar speansais.

Athbhreithniú an Tionscadail

23.31 San athbhreithniú a cuireadh faoi bhráid bhord an tionscadail i nDeireadh Fómhair 2014 tugadh faoi deara, tríd is tríd, go raibh rath ar thionscadal na gconraitheoirí agus gur léirigh sé go raibh mí-úsáid á déanamh ar an gcóras cánach san earnáil chonarthaigh agus go raibh gníomhaíocht chomhbheartaithe ag teastáil chun aghaidh a thabhairt ar iompar cháiníocóirí agus comhlíonadh níos fearr a chinntiú sa todhchaí. Rinneadh roinnt moltaí san athbhreithniú freisin lena n-áirítear

- ba cheart an tionscadal faoi mar a bhí sé leagtha amach a fhoirceannadh agus na cásanna eile a dhúnadh ar bhealach ordúil
- ba cheart athbhreithniú a dhéanamh ar na tuairisceáin a cumhdaíodh in 2014 maidir le cáin chorparáide san earnáil chonarthaigh chun méid an athraithe a bhí tagtha ar iompar na gcomhdaitheoirí a mheas
- maidir le tionscadail náisiúnta sa todhchaí, ba cheart iad a mheas a bhfad níos cruinne sula seolfaí iad chun saincheistanna a aithint agus a réamh-mheas a d'fhéadfadh bac a chur lena gcur i bhfeidhm
- ba cheart gach réigiún a spreagadh chun leanúint ar aghaidh ag iniúchadh cásanna den chineál céanna ag baint úsáide as na ceachtanna a foghlaimíodh ón tionscadal, go dtí go mbeidh sé soiléir go bhfuil na fadhbanna bunaidh ón eascair an tionscadal maolaithe den chuid is mó
- ba cheart go dtabharfaí aitheantas do lánrogha réigiúin/ceantair maidir le tionscadail sa todhchaí, ach bheadh córas tomhais i bhfad níos déine ag teastáil chun éagsúlachtaí áitiúla agus réigiúnacha a shainathint
- tá luach mór ag baint leis an ról atá ag Feidhmeannas Bainistíochta Gnó na gCoimisinéirí Ioncaim mar bhord tionscadail, ach ba cheart breithniú a dhéanamh ar fhoghrúpa bainistíochta sinsearach a cheapadh a bheadh comhdhéanta de phríomhoifigeach ó gach réigiún a bheadh páirteach, agus iad faoi chathaoirleacht duine a bheadh i gceannas ar thionscadal agus a dhéanadh cinntí faoi shaincheistanna oibriúcháin.

- 23.32** Tugadh faoi deara san athbhreithniú go raibh foireann tionscadail láraithe i Réigiún an Oirthir & an Oir-Dheiscirt agus dá thoradh sin go raibh comhsheasmhacht bhreise le sonrú sa chur chuige ann i gcomparáid le réigiúin eile.

Conclúidí agus Moltaí

- 23.33** I gclár iniúchta na gCoimisinéirí Ioncaim a bhí dírithe ar chuideachtaí conraitheora idirmheánacha aithníodh luach €20 milliún de thorthaí lena n-áirítear cánacha, ús agus pionóis ghaolmhara.
- 23.34** Díríodh na hiniúchtaí a rinneadh faoin tionscnamh go héifeachtach, bunaithe ar dhá straitéis - cásanna pleanáilte ag baint úsáide as scagadh uathoibríoch, agus roghnú na gcásanna ag baint úsáide as an 'eolas áitiúil' a bhí ag oifigigh na gCoimisinéirí Ioncaim. Tríd is tríd, bhí toradh airgid ar 79% de na cásanna iniúchta a dúndadh. Bhí rátaí den chineál céanna ag an dá straitéis um roghnú cás - 76% maidir leis na cásanna pleanáilte, agus 85% maidir le cásanna a roghnaíodh ag úsáid eolais áitiúil. Ba meántoradh den chineál céanna ag an dá mhodh roghnaithe .i. thart ar €30,000 in aghaidh gach cás a bhfuarthas toradh uaidh.
- 23.35** Tugann an leibhéal gearrócaíochta cánach sna cuideachtaí idirmheánacha a iniúchadh go mb'fhéidir gur d'aon ghnó a rinneadh neamhchomhlíonadh i roinnt struchtúr den sórt sin. Tá na Coimisinéirí Ioncaim sásta, tar éis dóibh gníomhú ar bhealach suntasach agus infheicthe le linn an tionscadail, go bhfuil aghaidh á thabhairt ar chleachtais neamh-inmhianaithe, agus go bhfuil i bhfad níos mó soiléireachta ann maidir le déileáil le speansais i gcásanna a bhaineann le conraitheoirí. Tá na ceachtanna a foghlaimíodh le linn an tionscadail curtha chuig ceantair éagsúla na gCoimisinéirí Ioncaim agus táthar ag súil go ndéanfaidh siad athbhreithniú agus iniúchadh ar chásanna aonair eile mar is cuí.
- 23.36** Rinneadh iniúchadh ar níos lú ná cuideachta amháin as deich gcinn de na cuideachtaí a aithníodh trí scagadh uathoibríche. Fiú amháin sna cásanna sin bhí an t-iniúchadh dírithe ar an tréimhse ó 2008 go 2011. Níl sé soiléir an bhféadfadh feasacht an phobail faoi chur chuige na gCoimisinéirí Ioncaim athrú a dhéanamh ar iompar comhairleoirí cánach agus cháiníocóirí agus an mbeidh ráta comhlíonta níos airde ann dá bharr.
- 23.37** Nuair a bhí fógra á thabhairt do na ceithre réigiún faoi na cásanna scagtha, leag na Coimisinéirí Ioncaim síos mar sprioc go ndéanfaí 100 cás a iniúchadh in aghaidh an réigiúin. Baineadh amach an sprioc náisiúnta intuigthe de 400 cás, ach bhí éagsúlacht le sonrú sa chleachtas ar an leibhéal réigiúnach. Rinneadh iniúchadh ar 68 gcás i réigiún Bhaile Átha Cliath agus ar 228 gcás sa réigiún Thiar Theas. Tríd is tríd, maidir leis na cuideachtaí a bhí ar liosta na rannóige pleanála bhí seans sé huaire níos airde go roghnófaí iad lena n-iniúchadh sa réigiún Thiar Theas ná i mBaile Átha Cliath.
- 23.38** Toisc nár thug na Coimisinéirí Ioncaim treoir faoi chaoi a raibh cásanna scagtha le roghnú lena n-iniúchadh, bhí modhanna éagsúla roghnúcháin in úsáid ar fud na réigiúin. Dá thoradh sin bhí deacrachtaí ann maidir le léirmhíniú na dtorthaí. Dá roghnófaí na cásanna go randamach lena n-iniúchadh chiallódh sé sin go dtabharfadh na torthaí a d'aithneofaí maidir le torthaí léiriú ar bhearna chánach na gcásanna i ngach réigiún agus d'fhéadfaí eachtarshuíomh a dhéanamh orthu chun meastachán a dhéanamh ar an mbearna chánach ar fud na tíre. Dá n-úsáidfí modhanna eile roghnaithe chiallódh sé sin go mb'fhéidir nach mbeadh an toradh féideartha ó na cásanna iniúchta ionadaíoch.

- 23.39** Beag beann ar cibé modh roghnaithe a úsáideadh i gcásanna den sórt sin, tá ábhar imní fós ann go bhféadfadh sé go bhfuil suimeanna suntasacha cánach fós gan íoc i leith speansas stiúrthóirí i gcuideachtaí idirmheánacha don tréimhse ó 2008 go 2011, agus, b'fhéidir, ar feadh tréimhsí níos déanaí go dtí gur foilsíodh torthaí thionscadal na gconraitheoirí i measc cáiníocóirí agus gníomhairí.
- 23.40** Is cosúil go mba rud éifeacht é an chaoi ar díriodh na hiniúchtaí ar líon beag de chóid NACE. Mar sin féin, is é an toradh a bhí ar na scagairí a úsáideadh chun líon na gcásanna iniúchta féideartha a laghdú go díreach faoi bhun 6,000 cuideachta ná gur fágadh líon suntasach de chásanna neamhchomhlíontacha gan iniúchadh. Deimhniú ar seo is ea a mhinice a bhfuarthas na cóid chéanna NACE sna cásanna iniúchta a roghnaíodh ag baint úsáide as eolas áitiúil.

Gnéithe Neamhchaighdeánacha de na hIniúchtaí

- 23.41** Chinn na Coimisinéirí loncaim dhá ghné a chur i bhfeidhm i dtionscadal na gconraitheoirí nach n-úsáidtear de ghnáth sa chur chuige ginearálta a bhíonn acu chun iniúchadh a dhéanamh.
- D'imigh na Coimisinéirí loncaim óna ngnáthchleachtas nuair a thairg siad cabhrú le cáiníocóirí chun nochtadh cáilitheacha a dhéanamh. Mar sin féin, níor chuir sé sin feabhas ar an bpróiseas - fuair na Coimisinéirí loncaim amach gur sheol cuid de na gníomhairí isteach nochtadh a bhí neamhiomlán go deo agus tharla sé minic go leor go raibh an socrú deireanach trí nó ceithre huaire níos mó ná méid an nochtadh bunaidh, agus é sin go minic i ndiaidh idirbheartaíochta fada.
 - Ní dhearna na Coimisinéirí loncaim ollardú ar na suimeanna a bhí íoctha saor ó cháin agus a bhfuair na Coimisinéirí loncaim amach go raibh cáin dlíthe orthu. Rinne siad é sin ar an tuiscint go gcloíff go daingean leis na dlíthe cánach feasta. Níl sé soiléir gur cuireadh san áireamh sa chleachtas seo go raibh na conraitheoirí a bhí i gceist go minic ina bhfostóirí agus ina stiúrthóirí/úinéirí na gcuideachtaí.

Tuairimí an Oifigigh Chuntasaíochta

- 23.42** Tuigeann na Coimisinéirí loncaim anois nár chuir an tairiscint maidir le cabhrú le cáiníocóirí nochtadh cáilitheach a dhéanamh feabhas ar an bpróiseas agus níl sé ar intinn acu an cur chuige sin a úsáid arís.
- 23.43** Measann na Coimisinéirí loncaim go bhfuil saincheisteanna suntasacha ann a gcaithfear aghaidh a thabhairt orthu a maidir le hollardú agus na smachtbhannaí atá le cur i bhfeidhm nuair a fhaightear amach le linn iniúchta na gCoimisinéirí loncaim nach raibh ÍMAT á cur i bhfeidhm. Tharraing tionscadal na gconraitheoirí aird ar na ceisteanna sin.
- 23.44** Tá na Coimisinéirí loncaim ag athbhreithniú faoi láthair ag féachaint cén chaoi ar cheart déileáil le neamhfheidhmiú an chórais ÍMAT. Rinne Coiste Comhairleach Bainistíochta na gCoimisinéirí loncaim an scéal a mheas agus, ag brath ar thoradh an athbhreithnithe, b'fhéidir go dtiocfaidh moltaí le haghaidh athrú reachtaíochta chun cinn. Má tharlaíonn sé sin, déanfaidh na Coimisinéirí loncaim measúnú cúramach lena chinntiú nach mbeidh an chosúlacht ar an scéal go dtabharfaidh aon reachtaíocht den sórt sin buntáiste d'fhostóir nach gcuirfidh an dlí i bhfeidhm i gceart.

- 23.45** Más rud é, go bhfaigheann na Coimisinéirí Ioncaim amach arís nach bhfuil ÍMAT á chur i bhfeidhm ar speansais i gcásanna a socraíodh faoi thionscadal na gconraitheoirí, éileoidh siad fianaise faoi shocruithe 'tar éis asbhaintí ÍMAT' agus déanfar ollardú mar chuid den socrú dá bharr má bhíonn a leithéid d'fhianaise ar fáil. Déanfaidh na Coimisinéirí Ioncaim machnamh freisin ar leibhéal na bpionós a bheidh le cur i bhfeidhm má dhéantar na rialacha a sháru athuair.

Measúnú Riosca

- 23.46** Glacann na Coimisinéirí Ioncaim leis an nós atá ann le fada maidir le speansais a aisíoc le fostaithe gan aon asbhaint cánach de bharr speansas ar gá dóibh a thabhtú i gcomhlíonadh dhualgais na fostaíochta nó na hoifige. Aithníonn na Coimisinéirí Ioncaim gurb í an chuideachta a fhostaíonn duine an dream is fearr lena chinntiú go ngearttar cánacha ar speansais i gceart agus go bhfuil na taifid riachtanacha chuí á gcoimeád. Déanann an cleachtas cuíchóiriú ar láimhseáil na n-éileamh ar speansais agus ní bhíonn ar fhostaithe feitheamh chomh fada le bliain chun cúiteamh a fháil ar speansais.
- 23.47** D'fhéadfaí idirdhealú a dhéanamh maidir le haisíoc speansas a cheadú i gcás stiúrthóirí cuideachtaí atá ina bhfostaithe ar thuarastal freisin. Mar sin féin, tá sé tugtha le fios ag na Coimisinéirí Ioncaim gur dheacair an rud é sainmhíniú a thabhairt ar na cásanna ina ndiúltófaí aisíocaíocht saor ó cháin d'fhostaí atá ina stiúrthóir agus go bhféadfadh cruatan míchuí a chruthú d'fhostaithe atá ina stiúrthóirí agus atá géilliúil. Is í straitéis na gCoimisinéirí Ioncaim chun dul i ngleic le haon neamhchomhlíonadh sa réimse seo trí iniúchadh/athbhreithniú in áit buntáiste an chleachtais a bhaint ó gach fostaí atá ina stiúrthóir ar chuideachta idirmheánach.
- 23.48** Ag tús thionscadal na gconraitheoirí, bhí rialacha REAP ann cheana féin a d'aithin an cineál riosca i dtionscadal na gconraitheoirí, ach níor thug siad sin rátáil ard ach do líon beag cásanna a aithníodh sa scagadh tosaigh go mbeadh toradh uathu. Tá dhá riail nua curtha le REAP (i mí Meán Fómhair 2013 agus i mí Feabhra 2015) chun cásanna a aithint a shásaíonn na critéir ó thaobh rioscaí maidir le tionscadal na gconraitheoirí. Foirmíodh na rialacha nua bunaithe ar ionchur ó oifigigh a bhí ag gabháil de thionscadal na gconraitheoirí agus tá cásanna breise aitheanta a bhfuil rioscaí ag baint leo cosúil leis na rioscaí a bhain le cásanna sa tionscadal.

Moladh 23.1

Nuair a bheidh cláir iniúchta mar thionscadal na gconraitheoirí á gceapadh amach anseo ba cheart do na Coimisinéirí Ioncaim tástáil shonrach a dhéanamh ar éifeachtacht na rialacha i REAP agus féachaint cad iad na hathruithe a d'fhéadfadh a bheith ag teastáil chun feabhas a chur ar REAP i bhfianaise thorthaí na n-iniúchtaí.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Aontaím leat. Ceann de na prionsabail ar a bhfuil an córas REAP bunaithe is ea leas a bhaint as aiseolas ó iniúchtaí rathúla agus ó thionscadail a reáchtálann na ceantair chun rialacha REAP a thabhairt cothrom le dáta. Léiríu ar luach aiseolais den sórt sin is ea an chaoi ar chuireadh rialacha breise le REAP de thoradh Thionscadal Náisiúnta na gConraitheoirí. Leanfaidh na Coimisinéirí Ioncaim ar aghaidh ag tástáil éifeacht rialacha REAP go sonrach nuair a bheidh athbhreithniú á dhéanamh ar thionscadail sa todhchaí.

Iompar Cáiníocóirí

- 23.49** Aidhm lárnach d'idirghabhálacha comhlíonta na gCoimisinéirí loncaim is ea cháiníocóirí neamhchomhlíontacha a spreagadh chun a mbéasa a athrú. Le linn thionscadail na gconraitheoirí thug na Coimisinéirí loncaim cuireadh do ghníomhairí cánach a gclaint a spreagadh chun nochtadh deonach neamhspreagtha a dhéanamh. Tar éis dóibh comhráite a bheith acu le roinnt gníomhairí, agus athbhreithniú a dhéanamh ar na comhaid a bhí ag thart ar 3,000 conraitheoir, d'oscail na Coimisinéirí loncaim 235 chás bhreise lena n-íniúchadh. Tá an baol fós ann nach bhfuil úinéirí uile na gcuideachtaí idirmheánacha ar an eolas faoin tsaincheist a bhaineann le híocaíochtaí a tharraingt óna gcuid cuideachtaí i bhfoirm speansas saor ó cháin.

Moladh 23.2

D'fhonn a áirithiú, a mhéid is féidir, go bhfuil úinéirí na cuideachtaí idirmheánacha go hiomlán ar an eolas faoi chur chuige na gCoimisinéirí loncaim maidir le speansais a íoc saor ó cháin ná faoin leibhéal neamhchomhlíonta fuarthas le linn thionscadail na gconraitheoirí, ba cheart do na Coimisinéirí loncaim smaoineamh ar fhógra a thabhairt dóibh go díreach faoi thoradh an tionscadail. D'fhéadfaí a iarraidh ar úinéirí cuideachtaí athbhreithniú a dhéanamh ar a dtuairisceáin chánach agus aird faoi leith a thabhairt ar na réimsí riosca a d'aithin na Coimisinéirí loncaim le linn an tionscadail, agus nochtadh deonach a dhéanamh más gá.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Aontaím leat. Gnéithe soiléire de chód cleachtais na gCoimisinéirí loncaim le linn iniúchtaí agus idirghabhálacha comhlíonta eile is ea cáiníocóirí a spreagadh chun mainneachtain chánach agus dleachta a thabhairt chun rialtacht. Tá réimse deiseanna ar fáil ó féincheartú gan phionós go nochtadh cáilitheach agus insítear do na cáiníocóirí cad iad na buntáistí a bhaineann leo. Déanfaidh na Coimisinéirí loncaim machnamh ar conas is fearr conraitheoirí a chur ar an eolas faoina n-oibleagáidí.

Tionscadail Náisiúnta sa Todhchaí

- 23.50** Tríd is tríd, bhí tionscadal na gconraitheoirí leagtha amach go maith. Reáchtáladh treoirthionscadal, bhí struchtúr rialachais éifeachtach ann, rinneadh pleanáil chun cásanna féideartha a aithint agus rinneadh athbhreithniú ar an tionscadal nuair a bhí sé ag teacht chun deiridh chun na ceachtanna a foghlaimíodh ón tionscadal a aithint.
- 23.51** In athbhreithniú a rinneadh nuair a bhí an tionscadal críochnaithe thug na Coimisinéirí loncaim faoi deara, maidir le tionscadail náisiúnta sa todhchaí, go mba cheart iad a mheas a bhfad níos cruinne sula seolfá iad chun saincheisteanna a aithint agus a réamh-mheas a d'fhéadfadh bac a chur lena chur i bhfeidhm. Tugadh faoi deara san athbhreithniú go raibh foireann tionscadail láraithe i Réigiún an Oirthir & an Oir-Dheiscirt agus dá thoradh sin go raibh comhsheasmhacht bhreise le sonrú sa chur chuige ann i gcomparáid le réigiúin eile.

Moladh 23.3

D'fhéadfadh sé go bhfuil ceachtanna a d'eascair ó thionscadal na gconraitheoirí a bheadh ábhartha do thionscadail náisiúnta sa todhchaí. D'fhonn a áirithiú go n-aistreofar ceachtanna den sórt ba cheart do na Coimisinéirí Ioncaim machnamh a dhéanamh ar conas is féidir eolas a foghlaimíodh a choinneáil ar bhealach foirmiúil, mar shampla i lámhleabhar faoi nósanna imeachta maidir le bainistíocht tionscadail sna hidirghabhálacha comhlíonta a gcuirtear ar siúl ar fud na tíre.

Freagra an Oifigigh Cuntasaíochta

Aontaím leat. Forbraíodh Oifig um Bainistíocht Tionscadal na gCoimisinéirí Ioncaim le tacú le rialachas tionscadal TF agus bhí ról tábhachtach tacaíochta acu i dtionscadal na gconraitheoirí. Ó d'éirigh chomh maith leis an rannpháirtíocht sin bhunaíodh Aonad Bainistíochta Tionscadal Gnó le tacaíocht maidir le nósanna imeachta agus rialachas a chur ar fáil do thionscadail náisiúnta.

Iarscríbhinn A - Nochtadh agus Pionóis

Tar éis dóibh fógra a fháil ó na Coimisinéirí Ioncaim go bhfuil iniúchadh le déanamh orthu féadfaidh cáiníocóirí bearta a ghlacadh chun a dtuairisceáin chánach a cheartú trí 'nochtadh spreagtha' a dhéanamh leis na Coimisinéirí Ioncaim. Meastar go bhfuil nochtadh spreagtha ina 'nochtadh cáilitheach' má nochtar faisnéis ina hiomláine faoi dhliteanas cánach; má dhéantar é i scríbhinn; agus má dhéantar íocaíocht iomlán leis den cháin nó den dleacht agus d'aon ús dlite ar an íocaíocht dhéanach nó má dhéantar socrú íocaíochta comhaontaithe céimnithe a chomhlíonann nósanna imeachta na gCoimisinéirí Ioncaim maidir le socruithe i dtráthchodanna. Ceann de na torthaí a bhíonn ar nochtadh cáilitheach bailí is ea go laghdaítear na pionóis a chuirtear i bhfeidhm ar mhainneachtain chánach, lena n-áirítear go seachnaítear foilsíú sonraí na socraíochta.

Tarlaíonn nochtadh deonach neamhspreagtha nuair a dhéanann an cáiníocóir nochtadh sula seoltar litir ag tabhairt fógra dó nó di faoi shaincheistean na iniúchóireachta nó, i gcás imscrúdaithe, roimh thús an imscrúdaithe.

Rátaí pionós mar gheall ar mhainneachtain ar nó tar éis 24 Nollaig, 2008

Nochtadh cáilitheach agus comhoibriú cáiníocóirí	Catagóir mainneachtana	Nochtadh spreagtha	Nochtadh gan spreagadh
Gach nochtadh cáilitheach sa chatagóir seo	Iompar míchúramach gan iarmhairtí suntasacha	10%	3%
An chéad nochtadh cáilitheach sna catagóirí seo	Iompar míchúramach le hiarmhairtí suntasacha	20%	5%
	Iompar de bhun tola	50%	10%
An dara nochtadh cáilitheach sna catagóirí seo	Iompar míchúramach le hiarmhairtí suntasacha	30%	20%
	Iompar de bhun tola	75%	55%
An tríú nochtadh cáilitheach sna catagóirí seo nó nochtadh ina dhiaidh sin	Iompar míchúramach le hiarmhairtí suntasacha	40%	40%
	Iompar de bhun tola	100%	100%
Gan aon nochtadh cáilitheach	Catagóir mainneachtana	Gan aon chomhoibriú	Comhoibriú amháin
Gach mainneachtain i gcás nach ndearnadh aon nochtadh cáilitheach	Iompar míchúramach gan iarmhairtí suntasacha	20%	15%
	Iompar míchúramach le hiarmhairtí suntasacha	40%	30%
	Iompar de bhun tola	100%	75%

Nóta: Tagraíonn an tábla seo do mhainneachtain a tharla ar nó i ndiaidh 24/12/2008 (An tAcht Airgeadais (Uimh. 2), 2008), i gcás ina ndéanann an cáiníocóir nochtadh cáilitheach agus freisin do mhainneachtain nach ndéantar aon nochtadh cáilitheach faoi. Céatadán coimhréireach den cháin tearcíochta is ea an pionós.

Iarscríbhinn B - Tionscadal na gconraitheoirí, Toradh de réir chatagóir NACE

	Toradh iomlán	Toradh - cásanna ar liosta na rannóige pleanála	Toradh - cásanna aitheanta ar an leibhéal réigiúnach	Iomlán na gcásanna	% de chásanna	% den toradh
Catagóirí NACE a úsáideadh chun tuairisceáin a scagadh	€000	€000	€000			
Gníomhaíochtaí Innealtóireachta agus sainchomhairleacht theicniúil ghaolmhar - 7112	10,593	6,991	3,602	328	65.1%	69.0%
7022 - Gníomhaíochtaí gnó agus sainchomhairleoireacht bainistíochta eile	1,098	933	175	50	9.9%	7.2%
6202 - Gníomhaíochtaí sainchomhairleoireachta ríomhaireachta	874	608	266	29	5.8%	5.7%
7490 - Gníomhaíochtaí gairmiúla, eolaíochta agus teicniúla eile	441	337	104	11	2.2%	2.9%
6201 - Gníomhaíochtaí ríomhchlárúcháin	331	278	53	12	2.4%	2.2%
6209 - Gníomhaíochtaí eile maidir le seirbhísí teicneolaíochta faisnéise agus ríomhaireachta	173	123	50	5	1.0%	1.1%
7120 - Tástáil agus anailís theicniúil	152	146	6	8	1.6%	1.0%
5829 - Foilsiú bogearraí eile	96	83	13	4	0.8%	0.6%
6619 - Gníomhaíochtaí cúnta airgeadais eile, seachas árachas agus maoiniú pinsin	92	92	-	1	0.2%	0.6%
7021 - Caidreamh Poiblí agus gníomhaíochtaí cumarsáide	5	5	-	2	0.4%	-
7311 - Gníomhaireachtaí fógraíochta	3	3	-	1	0.2%	-
7320 - Taighde margaidh agus suirbhéanna ar thuairimí an phobail	2	2	-	1	0.2%	-
7312 - Ionadaíocht na meán	-	-	-	-	-	-
Catagóirí NACE a aithníodh ar leibhéal réigiúnach						
2562 - Meaisíníú	211	n/b	211	6	1.2%	1.4%
9806 - Sceideal E, stiúrthóir amháin	191	n/b	191	14	2.8%	1.2%
9803 - Cás III amháin	145	n/b	145	1	0.2%	0.9%
7410 - Gníomhaíochtaí dearaidh speisialaithe	121	n/b	121	4	0.8%	0.8%
7111 - Gníomhaíochtaí ailtireachta	116	n/b	116	5	1.0%	0.8%
4322 - Pluiméireacht, suiteáil córas teasa agus aerchóirithe	103	n/b	103	2	0.4%	0.7%
0150 - Feirmeoireacht mheasctha	86	n/b	86	1	0.2%	0.6%
4120 - Tógáil foirgneamh cónaithe agus neamhchónaithe	85	n/b	85	3	0.6%	0.6%

	Toradh iomlán	Toradh - cásanna ar liosta na rannóige pleanála	Toradh - cásanna aitheanta ar an leibhéal réigiúnach	Iomlán na gcásanna	% de chásanna	% den toradh
6820 - Eastáit réadach dá gcuid féin nó ar léas a oibriú nó a ligean ar cíós	70	n/b	70	5	1.0%	0.5%
0240 - Seirbhísí tacaíochta d'fhoraoiseacht	67	n/b	67	1	0.2%	0.4%
9412 - Gníomhaíochtaí eagraíochtaí ballraíochta gairmiúla	57	n/b	57	1	0.2%	0.4%
7219 - Taighde eile agus forbairt thurgnamhach eolaíochtaí nádúrtha agus innealtóireachta	53	n/b	53	1	0.2%	0.3%
6920 - Gníomhaíochtaí cuntasáíochta, leabharchoimeádta agus iniúchta; sainchomhairleoireacht cánach	36	n/b	36	2	0.4%	0.2%
6831 - Gníomhaireachtaí eastáit réadaigh	34	n/b	34	1	0.2%	0.2%
5610 - Bialanna agus gníomhaíochtaí soghluaiste um sheirbhísí bia	30	n/b	30	1	0.2%	0.2%
6832 - Gníomhaireachtaí eastáit réadaigh	28	n/b	28	1	0.2%	0.2%
2013 - Monarú ceimiceán neamhorgánach bunúsach eile	26	n/b	26	1	0.2%	0.2%
4741 - Miondíol ríomhairí, aonad forimeallach agus bogearraí i siopaí speisialaithe	22	n/b	22	1	0.2%	0.1%
2110 - Monarú táirgí bunúsacha cógaisíochta	17	n/b	17	1	0.2%	0.1%
	15,358	9601	5767	504		

Foinse: Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste

Nithe Eile
